

نظرات اعضای کانون‌های بازنشستگی کارگری شهر تهران درباره نیاز به مراکز نگهداری روزانه سالمندان (۱۳۹۱)

حسین روحانی^۱؛ غلامرضا گرمارودی^۲؛ کمال اعظم^۳؛ حمید توکلی قوچانی^۴؛ مهدی راعی^{۵*}

چکیده

زمینه: فراهم کردن اطلاعات لازم جهت قابلیت اجرای تشکیل مراکز نگهداری روزانه سالمند می‌تواند از قدم‌های اولیه در این راستا باشد. این مطالعه با هدف بررسی نیازسنجی افراد سالمند در رابطه با مراکز نگهداری روزانه سالمندان انجام شده است. روش‌ها: پژوهش توصیفی-تحلیلی حاضر به شیوه مقطعی در سال ۱۳۹۱ و در شهر تهران انجام شده است. نمونه ۲۱۰ نفری مطالعه شامل افراد سالمند بالای ۶۰ سال عضو کانون‌های بازنشستگی بودند. اطلاعات به‌دست‌آمده پس از ورود به نرم‌افزار آماری SPSS 15 توسط آزمون‌های من ویتنی و کروسکال والیس تجزیه و تحلیل شد.

یافته‌ها: از ۲۱۰ نمونه آماری، ۷۹/۵ درصد مرد و میانگین سنی آن‌ها $67/5 \pm 5/23$ سال بود. میانگین کلی نمره نیاز به مراکز نگهداری روزانه $36/11 \pm 15/25$ به‌دست آمد. نتایج نشان داد که سالمندان مرد ($P < 0/001$)، ازدواج کرده ($P = 0/01$)، با سواد ($P < 0/001$) و ساکن در منازل استیجاری ($P < 0/001$) نیاز بیشتری را به مراکز نگهداری سالمندان ابراز داشته‌اند. ارتباط آماری معناداری بین نحوه زندگی سالمندان ($P = 0/051$) و درآمد آنان ($P = 0/08$) با نیاز به مراکز نگهداری سالمندان مشاهده نشد. نتیجه‌گیری: با توجه به نیاز سالمندان به مراکز نگهداری روزانه، اهمیت راه‌اندازی این‌گونه مراکز و تقویت و استانداردسازی مراکز موجود مشخص می‌شود. همچنین با توجه به نتایج این مطالعه توصیه می‌شود که در مراکز نگهداری روزانه، پذیرش گروه‌های با نیاز بیشتر در اولویت قرار گیرد.

کلیدواژه‌ها: سالمندی، مراقبت روزانه، نظر، مراکز نگهداری

«دریافت: ۱۳۹۲/۴/۱۷ پذیرش: ۱۳۹۲/۹/۱۹»

۱. گروه آموزش بهداشت و ارتقای سلامت، دانشکده بهداشت، دانشگاه علوم پزشکی اصفهان
۲. گروه آموزش بهداشت و ارتقای سلامت، دانشکده بهداشت، دانشگاه علوم پزشکی تهران
۳. گروه اپیدمیولوژی و آمار زیستی، دانشکده بهداشت، دانشگاه علوم پزشکی تهران
۴. گروه بهداشت عمومی، دانشکده بهداشت، دانشگاه علوم پزشکی خراسان شمالی
۵. گروه علوم پایه، دانشکده پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی قم
۶. گروه اپیدمیولوژی و آمار زیستی، دانشکده بهداشت، دانشگاه علوم پزشکی اصفهان

* عهده‌دار مکاتبات: قم، بلوار معلم شرقی، کوچه دوم، دانشگاه علوم پزشکی قم، دانشکده پزشکی، گروه علوم پایه، تلفن: ۰۲۵-۳۷۸۳۱۳۷۰ نامبر:

Email: mehdi_r_d@yahoo.com

۰۲۵-۳۷۸۳۲۴۷۰

مقدمه

۱/۷ درصد به جمعیت جهان افزوده می‌شود و این افزایش برای جمعیت ۶۵ سال و بالاتر ۲/۵ درصد است (۲). مرکز آمار ایران در سرشماری سال ۱۳۸۵، جمعیت سالمندان ایران را تقریباً پنج میلیون و صد و بیست هزار نفر اعلام کرده است که ۷/۲ درصد از جمعیت کشور را شامل

امروزه پدیده سالمند با همه ابعاد روانی، اجتماعی، فرهنگی، اعتقادی و اقتصادی از جمله مسایل جدی و چالش‌زا برای هر جامعه‌ای و مخصوصاً خانواده‌ها در کشورهای در حال توسعه و توسعه‌یافته است (۱). هر سال

حضور در اردوهای زیارتی سیاحتی، کنترل قند و فشار خون سالمندان، مراقبت‌های شخصی به منظور انجام کارهای شخصی و آموزش نحوه مصرف داروها برای سالمندان مهیا می‌شود (۹).

در ایران علی‌رغم وجود تعداد زیادی مراکز نگهداری روزانه سالمندان، تاکنون مطالعات کافی در این زمینه صورت نگرفته است. اما در این رابطه نتایج مطالعه هیدی در سال ۲۰۱۱ در آمریکا بر روی افراد کره‌ای-آمریکایی ۶۵ ساله و بالاتر نشان داد که سالمندان مراجعه‌کننده نیاز زیادی را به مراکز نگهداری روزانه و خدمات ارایه شده ابراز داشته‌اند. همچنین نتایج به دست آمده حاکی از آن بود که افراد، تمایل بیشتری به خدمات کار اجتماعی و سرویس‌هایی برای افزایش فعالیت ابراز داشته‌اند، تا خدمات درمان جسمانی و کاردرمانی که در این مراکز به صورت روتین ارایه می‌شده‌اند (۱۰).

مطابق با تعریف مؤسسه ملی مراکز نگهداری روزانه سالمندان آمریکا، مراکز نگهداری روزانه، جامعه‌ای است که بر اساس مشارکت گروهی جهت برطرف کردن نیازهای سالمندانی که از نظر کارایی در سطح پایینی قرار دارند تشکیل می‌شود. همچنین یک برنامه ساختارمند و جامع است که سرویس‌های حمایتی گوناگونی را برای سلامتی و حمایت‌های اجتماعی در هر مدت زمانی در روز ولی کم‌تر از ۲۴ ساعت فراهم می‌کند (۱۱). مطالعه حاضر به بررسی نیازسنجی از افراد سالمند در جهت ارایه مدل کاربردی مراکز روزانه سالمندان می‌پردازد.

مواد و روش‌ها

این پژوهش از نوع مطالعات توصیفی-تحلیلی است که به شیوه مقطعی در سال ۱۳۹۱ و در شهر تهران انجام شده است. در این مطالعه، نظرات افراد سالمند بالای ۶۰ سال عضو کانون‌های بازنشستگی کارگری شهر تهران راجع به نیاز درک‌شده سالمندان در رابطه با خدمات مراکز نگهداری روزانه سالمندان جمع‌آوری شد.

تعداد نمونه مورد نیاز این مطالعه (۲۱۰ نفر) از میان لیست افراد تحت پوشش کانون‌های بازنشستگی با روش

می‌شود و پیش‌بینی می‌شود که تعداد این سالمندان تا سال ۲۰۵۰ به بیش از بیست و پنج میلیون نفر برسد (۳).

افزایش جمعیت سالمندان، به خصوص در کشورهای در حال توسعه مانند ایران با افزایش بیماری‌های غیرواگیر مانند بیماری‌های قلبی-عروقی و دیابت همراه است. بدین ترتیب حمایت از سالمندان جهت سالم زیستن و برخورداری از زندگی مناسب از بزرگ‌ترین چالش‌های بخش سلامت در تمام دنیا است (۴).

انتقال به سرای سالمندان، پیامدهای روحی مختلفی از جمله احساس طرد شدن، تنش روانی، افسردگی، تزلزل، از دست دادن خانه و شانس تماس با خانواده و دوستان را بر می‌انگیزاند، به طوری که در میان جابه‌جایی‌های مختلف، انتقال به سرای سالمندان در متون به عنوان مهم‌ترین جابه‌جایی تاثیرگذار بر سالمندان و یکی از سخت‌ترین تجربیات آنان شناخته شده است (۵). ورود به سرای سالمندان، بیشترین تأثیر تنیدگی و ترس را بر سالمندان می‌گذارد چرا که سالمندی دوران عزلت و تنهایی نبوده و فصل تکامل هستی و به ثمر نشستن اندیشه‌هاست (۶). از سوی دیگر انتقال افراد مسن به خانه‌های سالمندان، بار اقتصادی زیادی بر خانواده و جامعه داشته و نیروی کاری که می‌تواند در فعالیت‌های ساده و بدون فعالیت فیزیکی شدید به کار برده شود، به هدر می‌رود (۷). تحقیقات نشان داده است که ۳۰ درصد از جمعیت خانه‌ها و پانسیون‌های سالمندان و مکان‌های مشابه این، می‌توانند خارج از این مکان‌ها و در محیط‌هایی مانند مراکز نگهداری روزانه که خدمات ساده‌ای را برای آن‌ها فراهم می‌آورند زندگی کنند (۸).

به دلیل افزایش جمعیت سالمندان در ایران، نیاز به ایجاد برنامه‌های مختلف از قبیل مراکز نگهداری روزانه سالمندان، ضروری به نظر می‌رسد. با توجه به گزارش اخیر سازمان بهزیستی، ۳۰۰ مرکز نگهداری سالمندان در کشور وجود دارد که از این تعداد ۱۰۰ مرکز روزانه است. در مورد نحوه وضعیت ارایه خدمات نگهداری در ایران باید اشاره کرد که در مراکز نگهداری روزانه،

که شامل ۱۴ سؤال بود. پاسخ‌ها به صورت مقیاس لیکرت همیشه/بله، زیاد، تا حدودی/متوسط، کم، هرگز/خیر، مرتب می‌شود، به طوری که جواب کاملاً مثبت نمره ۱ و جواب کاملاً منفی نمره ۵ دریافت می‌کند (حداقل نمره ۱۴ و حداکثر ۷۰). بنابراین هرچقدر مقدار نمره افراد بیشتر باشد نیاز کم‌تر به مراکز نگهداری روزانه وجود دارد.

برای تعیین اعتبار پرسشنامه از روش اعتبار محتوایی استفاده شد. در این مطالعه ابتدا پرسشنامه دانشگاه کانزاس واقع در کشور آمریکا، تهیه و به فارسی روان ترجمه شد. سپس توسط چند تن از صاحب‌نظران، مورد مطالعه قرار گرفت و بعد از چندین بار تجدیدنظر، اصلاح و تدوین شد. پایایی پرسشنامه نیز با استفاده از ضریب آلفای کرونباخ ($\alpha=0/71$) و روش آزمون مجدد مورد بررسی و تأیید قرار گرفت. همچنین ضریب Icc در این پرسشنامه برابر با ۰/۷۶ محاسبه شد. در روش آزمون مجدد، ابتدا پرسشنامه مربوطه برای ۱۵ سالمند به صورت مصاحبه حضوری تکمیل شد. بعد از گذشت دو هفته از زمان اولیه تکمیل پرسشنامه، مجدداً از همان افراد مصاحبه به عمل آمد. همبستگی بین پاسخ‌ها ۰/۸۳ به دست آمد.

تجزیه و تحلیل‌ها در این مطالعه با توجه به غیر نرمال بودن داده‌ها (با توجه به آزمون کولموگروف-اسمیرنف) به وسیله آزمون‌های ناپارامتری (آزمون‌های آماری من‌ویتنی و کروسکال‌والیس) و توسط نرم‌افزار SPSS 15 انجام شد.

یافته‌ها

از مجموع ۲۱۰ نفر سالمند شرکت‌کننده در این مطالعه، ۷۹/۵ درصد مرد و مابقی زن بودند. میانگین سنی سالمندان مورد مطالعه $67/5 \pm 5/23$ و دامنه سنی آن‌ها ۸۲-۶۰ سال بود. ۷۴/۷ درصد سالمندان مورد مطالعه متأهل، ۱۵/۳ درصد مجرد و ۱۰ درصد مطلقه یا بیوه بودند. ۱۰ درصد از شرکت‌کنندگان تنها زندگی می‌کردند. ۳۵/۲ درصد بیسواد، ۴۴/۸ درصد زیر دیپلم و ۲۰ درصد دیپلم و بالاتر بودند. از نظر کفایت سطح

تصادفی ساده و با استفاده از جدول اعداد تصادفی انتخاب شد. برای محاسبه حجم نمونه با توجه به مطالعه مقدماتی، میانگین و انحراف معیار نمرات کسب شده افراد در خصوص نیاز به مراکز روزانه به ترتیب ۳۴/۴ و ۱۳/۴۲ به دست آمد. با احتساب دقت برابر حدود ۱۰ درصد خطای میانگین، حداقل نمونه مورد نیاز $n > 200$ به دست آمد که در این مطالعه ۲۱۰ نفر از افراد واجد شرایط مورد بررسی قرار گرفتند.

شرط ورود افراد به مطالعه، عدم وجود اختلال حافظه یا مشکلات درکی شناختی بود. اختلالات شناختی با تست آزمون کوتاه وضعیت ذهنی (MMSE) سنجیده شد (۱۲). همچنین رضایت فرد سالمند و امضا فرم رضایت‌نامه نیز از شروط ورود افراد سالمند به مطالعه بود. روش گردآوری داده‌ها شامل ترکیبی از روش‌های مصاحبه حضوری و پر کردن فرم پرسشنامه بود. در این مطالعه بررسی نیاز درک‌شده سالمندان شهر تهران در رابطه با خدمات مراکز نگهداری روزانه به وسیله پرسشنامه ترجمه شده دانشگاه کانزاس (۱۳) سنجیده شد. با حضور پرسشگر در محل کانون‌های بازنشستگی شهر تهران در روزهای حضور سالمندان در هر کانون، از آنان خواسته شد تا به سؤالات پرسشنامه پاسخ داده و در صورتی که سالمند توانایی پر کردن پرسشنامه را نداشت پرسشنامه توسط پرسشگر تکمیل می‌شد. شرکت در مطالعه با رضایت و تمایل افراد بود و همچنین به شرکت‌کنندگان اطمینان داده شد که در هر مرحله از بررسی و هر لحظه که تمایل به ادامه و مشارکت در تحقیق فوق را نداشته باشند می‌توانند انصراف داده و از پژوهش خارج شوند. جمع‌آوری داده‌های لازم برای این مطالعه توسط ابزارهای ذیل انجام شد:

- ۱- پرسشنامه اطلاعات جمعیت‌شناختی شامل ۲۱ سؤال که با استفاده از پرسشنامه استاندارد بررسی‌های کشوری وزارت بهداشت و مرکز آمار ایران ساخته شد.
- ۲- پرسشنامه نیاز درک‌شده سالمندان پاسخ‌گو، در رابطه با خدمات مراکز نگهداری روزانه سالمندان (۱۳)

گروه‌های مختلف تحصیلی معنادار بود ($P < 0/001$)، به طوری که افراد بیسواد کم‌ترین نیاز را به مراکز نگهداری روزانه داشتند. اما اختلاف زیادی بین افراد دارای تحصیلات بالای دیپلم و زیر دیپلم نسبت به این خدمات وجود نداشت (جدول ۲).

همچنین افراد با درآمد ناکافی در مقابل با افراد با درآمد کافی نیاز بیشتری را به این مراکز اعلام داشتند اما اختلاف آماری معناداری بین میانگین نمرات مربوط به نیاز به مراکز نگهداری روزانه در دو گروه وجود نداشت ($P = 0/08$) (جدول ۱). همچنین ارتباط آماری معناداری بین نحوه زندگی سالمندان با نیاز به مراکز نگهداری سالمندان مشاهده نشد ($P = 0/051$) (جدول ۲).

درآمد ۹۰ درصد درآمد خود را ناکافی می‌دانستند. همچنین ۷۹/۵ درصد مالک مسکن بودند.

میانگین کلی نمره نیاز به مراکز نگهداری روزانه $36/11 \pm 15/25$ به دست آمد. نتایج نشان داد که از نظر جنس، اختلاف معناداری بین زن و مرد در نیاز به مراکز نگهداری روزانه دیده می‌شود ($P < 0/001$) به طوری که مردان نیاز بیشتری را به این مراکز اعلام داشته‌اند. همچنین نیاز به مراکز نگهداری روزانه در افراد ازدواج کرده بیشتر از افرادی بود که هرگز ازدواج نکرده بودند ($P = 0/01$) و در افراد ساکن در منزل استیجاری بیشتر از افراد مالک بود ($P < 0/001$) (جدول ۱). اختلاف میانگین نمرات نیاز به مراکز نگهداری سالمندان در

جدول ۱- بررسی رابطه بین نیاز به مراکز نگهداری روزانه با بعضی از متغیرهای جمعیت‌شناختی سالمندان (آزمون من‌ویتنی)

P value	نمره افراد در نیاز به مراکز نگهداری روزانه سالمندان		متغیر
	انحراف معیار \pm میانگین	فراوانی	
$< 0/001$	$33/58 \pm 12/51$	۱۶۷	مرد
	$45/95 \pm 20/36$	۴۳	زن
۰/۰۱۳	$34/10 \pm 12/28$	۱۷۸	ازدواج کرده
	$47/31 \pm 23/54$	۳۲	اصلاً ازدواج نکرده
۰/۰۰۱	$38/07 \pm 15/6$	۱۶۷	مالک
	$28/53 \pm 11/05$	۴۳	استیجاری
۰/۰۰۸	$37/71 \pm 4/6$	۲۱	کافی
	$35/94 \pm 16$	۱۸۹	ناکافی
	$36/11 \pm 15/25$	۲۱۰	کل

جدول ۲- بررسی رابطه بین نیاز به مراکز نگهداری روزانه با بعضی از متغیرهای جمعیت‌شناختی سالمندان (آزمون کروسکال والیس)

P value	نمره افراد در نیاز به مراکز نگهداری روزانه سالمندان		متغیر
	انحراف معیار \pm میانگین	فراوانی	
$< 0/001$	$46/82 \pm 17/86$	۷۴	بیسواد
	$30/21 \pm 9/97$	۹۴	زیر دیپلم
	$30/45 \pm 8/51$	۴۲	بالای دیپلم
۰/۰۵۱	$41/71 \pm 27/63$	۲۱	تنها
	$35/64 \pm 15/58$	۸۴	فقط با همسر
	$35/37 \pm 10/95$	۱۰۵	با همسر و فرزندان
	$36/11 \pm 15/25$	۲۱۰	کل

بحث

در مطالعه حاضر نیاز به مراکز نگهداری روزانه سالمندان در افراد متأهل بیشتر بود. نتیجه به دست آمده با نتیجه مطالعه رولت (۱۳) در این زمینه مطابقت داشت. اشمیت و همکاران (۱۶) نیز در مطالعه‌ای که به منظور تعیین مشارکت سالمندان در فعالیت‌های مراکز نگهداری روزانه انجام دادند اذعان داشتند که افراد متأهل استقبال بیشتری از عضویت در این مراکز و مشارکت در فعالیت‌های آن داشته‌اند. این اختلاف می‌تواند به علت تطابق یافتن افراد ازدواج نکرده در طول عمر خود به زندگی بدون حضور دیگران باشد، اما افراد ازدواج کرده به دلیل نوع زندگی مشارکتی خود در طول عمر، احتمالاً محیط‌های مشارکتی را بیشتر ترجیح می‌دهند. همچنین به دلیل این که اغلب سالمندان برای رفت و آمد به مراکز نگهداری روزانه نیاز به کمک اعضای خانواده به خصوص فرزندان خود دارند می‌توان نداشتن فرزند و بالطبع وجود مشکلات برای رفت و آمد به این مراکز را از دلایل استقبال کم‌تر افراد ازدواج نکرده از مراکز نگهداری روزانه دانست. مطالعات بیشتر در این زمینه می‌تواند جهت شناسایی بهتر مشکلات و قضاوت بهتر راهگشا باشد.

در مطالعه اخیر، رابطه معناداری بین درآمد افراد با نیاز به مراکز نگهداری روزانه مشاهده نشد که با مطالعه دورمن (۱۷) و گیتلین و همکاران (۱۸) همخوانی ندارد. در مطالعه دورمن که بر روی ۴۰۰ نفر از سالمندان مراجعه‌کننده به کلینیک‌های درمانی انجام شده بود، افراد با درآمد ناکافی نسبت به افراد با درآمد کافی به‌طور معناداری احساس نیاز بیشتری به مراکز نگهداری روزانه داشته‌اند. در مطالعه گیتلین و همکاران (۱۸) نیز همین نتیجه مشهود بود. نتایج ناهماهنگ را شاید بتوان این‌گونه توجیه نمود که نمونه‌های این مطالعه فقط از کانون‌های کارگری بوده و لذا از نظر درآمد تا حدود زیادی همگن بوده‌اند و حتی می‌توان از آن به‌عنوان نقطه ضعف مطالعه حاضر نیز نام برد.

نتایج به دست آمده در مطالعه حاضر نشان‌دهنده این بود که افراد بیسواد به‌طور معناداری نیاز کم‌تری را نسبت

پیر شدن همراه با موفقیت لزوماً به معنی دوری جستن از مشکلات و تغییرات یا کمبودهای ناشی از کهولت نیست بلکه علی‌رغم موانع موجود، تلاش مستمر برای بیشتر به دست آوردن و کم‌تر از دست دادن است. سالمندان مایلند در محیطی به دور از انتظارات و فارغ از حالات تحرک و برانگیختگی زندگی کنند، در صورتی که با احیای توانایی‌ها و آموزش مناسب رفتارهای ارتقاءدهنده سلامت، آن‌ها خواهند توانست فعالیت‌های جسمی بیشتری داشته باشند و از زندگی خود لذت بیشتری ببرند (۱۴).

میانگین (انحراف استاندارد) کلی نمره نیاز به مراکز نگهداری روزانه $15/25 \pm 36/11$ به دست آمد که نشان‌دهنده نیاز نسبتاً زیاد سالمندان به این‌گونه مراکز است. همچنین نتایج نشان داد که سالمندان مذکر، ازدواج کرده، با سواد و سالمندانی که در منازل استیجاری زندگی می‌کنند نیاز بیشتری را به مراکز نگهداری روزانه سالمندان ابراز داشته‌اند. اما ارتباط آماری معناداری بین نحوه زندگی سالمندان و درآمد آنان با نیاز به مراکز نگهداری سالمندان مشاهده نشد.

نتایج مطالعه بال و مک‌شان (۱۵) بیانگر وجود اختلاف آماری میان نمره نیاز به مراکز نگهداری روزانه در دو جنس مرد و زن بوده است، که هم جهت با نتایج مطالعه حاضر است. در مطالعه رولت و همکاران (۱۳) در آمریکا بر روی سالمندان ساکن در خانه سالمندان نیز نتایج مشابهی مشاهده شد که دلیل آن‌را می‌توان این موضوع دانست که مردان بیشتر از زنان در محیط‌های اجتماعی حضور داشته و پذیرش قطع یکباره این حضور می‌تواند برای مردان دشوارتر از زنان باشد. همچنین باید به این موضوع اذعان داشت که اکثر مردان به‌خصوص در جامعه کارگری به دلیل حضور بیشتر در خارج از منزل نسبت به زنان، اغلب مهارت‌های لازم جهت زندگی مستقل (مانند پختن غذا) را کسب نمی‌کنند که این موضوع می‌تواند یکی دیگر از عوامل گرایش بیشتر مردان به مراکز نگهداری روزانه باشد.

که گروه‌های مشخص‌شده در مطالعه حاضر امکان دسترسی بیشتری به این مراکز داشته باشند. به‌عنوان مثال نواحی محروم شهرها که احتمال بیشتری می‌رود سالمندان با درآمد ناکافی و با منازل استیجاری در این مناطق سکونت داشته باشند، می‌تواند محل مناسبی برای راه‌اندازی این‌گونه مراکز باشند.

پیشنهادات

در پژوهش حاضر به‌دلیل کمبود منابع تنها به نیازهای بازنشستگان کارگری در رابطه با مراکز نگهداری روزانه پرداخته شده است. بنابراین پژوهشگران این مطالعه پیشنهاد می‌کنند که در مطالعات آینده بهتر است به نیازهای سالمندان دیگر اقشار و گروه‌های جامعه در این زمینه پرداخته شود تا دورنمای بهتری از وضعیت سالمندان جامعه ایرانی در نیاز به مراکز نگهداری روزانه سالمندان به‌دست آید.

محدودیت‌های مطالعه

عدم تمایل سالمندان و یا فرد مراقب آنان برای شرکت در پرسشگری از محدودیت‌های اجرایی مطالعه بود. همچنین به‌دلیل کافی نبودن سواد اکثر سالمندان مورد بررسی، امکان پرسشنامه و پاسخ به سؤالات توسط بعضی از سالمندان مورد مطالعه مقدور نبود که در این حالت پرسشنامه توسط پژوهشگر صورت می‌گرفت که خود از محدودیت‌های بررسی حاضر است.

تشکر و قدردانی

این مقاله برگرفته از پایان‌نامه به‌منظور دریافت درجه کارشناسی ارشد آموزش بهداشت در دانشگاه علوم پزشکی تهران می‌باشد. بدین ترتیب نویسندگان مراتب سپاس و قدردانی خود را از معاونت پژوهشی دانشگاه و کلیه افراد شرکت‌کننده در این مطالعه ابراز می‌نمایند.

به افراد با سواد و افراد بالای دیپلم در رابطه با مراکز نگهداری روزانه ابراز داشته‌اند. در مطالعه سیلورشتین و همکاران (۱۹) در سال ۲۰۱۰ نیز سالمندان با تحصیلات بالاتر، نیاز بیشتری به حضور در محیط‌های اجتماعی داشته‌اند. با توجه به هدف از تأسیس مراکز نگهداری روزانه سالمندان که فعال نگه‌داشتن سالمندان در اجتماع می‌باشد می‌توان این‌گونه نتیجه گرفت که احتمالاً این‌گونه مراکز از طرف سالمندان با تحصیلات بالاتر با استقبال بیشتری روبرو شود که ممکن است به‌دلیل تمایل کم‌تر سالمندان با تحصیلات پایین به شرکت در برنامه‌های فرهنگی ارایه‌شده در مراکز نگهداری روزانه نظیر فعالیت‌های کتابخوانی یا شعرخوانی باشد.

در این مطالعه سالمندان با منازل استیجاری، نیاز بیشتری را نسبت به مراکز نگهداری روزانه احساس کرده‌اند. این یافته با نتایج به‌دست‌آمده از مطالعه ویزرت (۲۰) که بر روی افراد ۶۰ سال و بالاتر ساکن در مناطق شهری کوچک در استرالیا مطابقت دارد. ویزرت در مطالعه خود گزارش کرده است که ۷۰ درصد سالمندانی که از نظر مسکن دارای مشکلاتی بوده‌اند، استقبال بیشتری از خدمات مراکز نگهداری روزانه سالمندان داشته‌اند. با توجه به نتیجه به‌دست‌آمده می‌توان این‌گونه استدلال کرد که نداشتن منزل شخصی، نیاز افراد را به این مراکز تشدید می‌کند. البته قضاوت در این زمینه به مطالعات بیشتری نیاز دارد.

نتیجه‌گیری

با توجه به نیاز نسبتاً زیاد سالمندان به مراکز نگهداری روزانه سالمندان، اهمیت راه‌اندازی مراکز نگهداری روزانه جدید و تقویت و استانداردسازی مراکز موجود مشخص می‌شود. با توجه به نتایج این مطالعه توصیه می‌شود که در پذیرش افراد در مراکز نگهداری روزانه، گروه‌های با نیاز بیشتر در اولویت قرار گیرند. همچنین بهتر است در مکان‌هایی اقدام به راه‌اندازی مراکز نگهداری روزانه شود

References

1. Rezaei S, Manouchehri M. [Comparison of mental disorders between home owner residents and nurse homes elders (Persian)]. *Salmand*. 2008; 3(7):16-25.
2. Mirzaei M, Ghahfarokhi M. [Population-based studies of older censuses 1956-2007 (Persian)]. *Salmand*. 2008; 2(5):326-31.
3. Jadidi A, Farahaninia M, Janmohammadi S, Haghani H. The relationship between spiritual well-being and quality of life among elderly people residing in Kahrizak senior house. *Salmand*. 2011; 24(72):48-56.
4. Malek Afzali H, Baradaran Eftekhary M, Hejazi F, Khojasteh T, Tabrizi R, Faridi T. [Social mobilization for health promotion in the elderly (Persian)]. *Hakim*. 2007; 9(4):1- 6.
5. Lee D, Woo J, Mackenzie A. A review of older people's experiences with residential care placement. *J Adv Nurs*. 2002; 37(1):19-27.
6. Ahmadi F, Salar A, Faghihzadeh S. [Study of quality of life of the elderly in Zahedan (Persian)]. *Hayat*. 2004; 22(5):61-7.
7. Dröes R-M, Breebaart E, Meiland F, Van Tilburg W, Mellenbergh G. Effect of Meeting Centres Support Program on feelings of competence of family carers and delay of institutionalization of people with dementia. *Aging Ment Health*. 2004;8(3):201-11.
8. Wyka J, Biernat J, Mikolajczak J, Piotrowska E. Assessment of dietary intake and nutritional status (MNA) in Polish free-living elderly people from rural environments. *Arch Gerontol Geriatr*. 2012;54(1):44-9.
9. State Welfare Organization of Iran(2013)."Establishe 90 day care centers for the elderly in countries". Available at: URL <http://www.behzisti.ir/News/Show.aspx?id=25063>.
10. Heidi H. [Program satisfaction among participants in a Korean adult day health care center]: Ph.D thesis in Grontology. California: Long Beach Faculty. California State University. 2011;74-82.
11. Sugar J, Marinelli R. A social perspective. *Activities, adaptation & aging. Healthful Aging*. 1997;21(4):1-12.
12. Seyedian M, Fallah M, Norouzian M, Nedjat S, Delavar A, Ghasemzadeh H. Validity of the Farsi vesrion of Mini-Mental State Examination (Persian)]. *Journal of Medical Council of Islamic Republic of Iran*. 2007; 25(4):408-14.
13. Rowlette A. [A study to determine the feasibility of developing a model day care center for older adults]: Ph.D thesis in grontology. Manhatan: Public Health Faculty. Kansas State University; 1983:105-19
14. Oyetunji TA, Ong'uti SK, Bolorunduro OB, Gonzales DO, Cornwell EE, Haider AH. Epidemiologic trend in elderly domestic injury. *J Surg Res*. 2012;173(2):206-11.
15. Bull MJ, McShane RE. Seeking what's best during the transition to adult day health services. *Qual Health Res*. 2008;18(5):597-605.
16. Schmitt EM, Sands LP, Weiss S, Dowling G, Covinsky K. Adult day health center participation and health-related quality of life. *Gerontologist*. 2010;50(4):531-40.
17. Marek KD, Rantz MJ. Aging in place: A new model for long termcare. *Nurs Adm Q*. 2000;24(3):1-11.
18. Gitlin LN, Reeve K, Dennis MP, Mathieu E, Hauck WW. Enhancing quality of life of families who use adult day services: Short-and long-term effects of the adult day services plus program. *Gerontologist*. 2006;46(5):630-9.
19. Silverstein NM, Wong CM, Brueck KE. Adult day health care for participants with Alzheimer's disease. *Am J Alzheimers Dis Other Demen*. 2010;25(3):276-83.
20. Weissert WG. Adult day care programs in the United States: current research projects and a survey of 10 centers. *Public Health Rep*. 1977;92(1):49-56.